

Over het hoofd gezien

100.000 KINDEREN MET NIET-AANGEBOREN HERSENLETSEL

In de zomer van 2019 verscheen, het eerste boek van Eric Hermans getiteld *Over het hoofd gezien – 100.000 kinderen met niet-aangeboren hersenletsel*. Eric Hermans is gepensioneerd medisch socioloog en gezondheidswetenschapper, en eerder werkzaam als hoofd van de programmalijs NAH bij het landelijke kennisinstituut Vilans. Hij is daarbij jarenlang actief geweest in het onderzoek en dagelijkse praktijk met betrekking tot de gevolgen van niet-aangeboren hersenletsel (NAH).

Over het hoofd gezien
100.000 kinderen met niet-aangeboren hersenletsel

Auteur: Dr. Eric Hermans

Pagina's: 240

Prijs: 24,94 (incl. verzendkosten)

ISBN: 9789463457941

Info en bestellen via: www.overhethoofdgezien.nl

DR. J.F. (JORRIT) DE KIEVIET

Revalidatiearts in opleiding, Heliomare, OOR VUmc

DRS. H.N. (HURNET) DEKKERS

(Kinder)revalidatiearts Reade

De auteur gaf tijdens zijn boekpresentatie op een recente bijeenkomst van de Sectie Kinderrevalidatiegeneeskunde aan dat hij tijdens deze werkzaamheden vaak geconfronteerd werd met ingrijpende verhalen van ouders en slachtoffers en de worsteling die soms kan plaatsvinden als gevolg van blijvende beperkingen in het functioneren na NAH. Veelal betrof de worsteling vooral de relatieve onbekendheid en onzichtbaarheid van deze beperkingen voor de omgeving. Ouders en slachtoffers liepen vaak tegen een muur van onbegrip en daarbij komende frustraties aan. Het huidige boek is een poging om dit probleem te verminderen door een overzichtelijke bundeling van een twaalfstal verhalen om zo een krachtig stemgeluid te kunnen geven aan de getroffen groep. In het voorwoord belooft de auteur daarbij dat de verhalen moeten worden gezien als een poging om de tekorten in de zorg te signaleren en aanknopingspunten te bieden voor verbetering. Ambitieuze doelen dus, en genoeg reden voor ons om het boek erbij te pakken en te onderzoeken of het in deze opzet is geslaagd.

EERSTE INDRUK BIJ HET DOORBLADEREN

De eerste indruk is dat van een aantrekkelijk paperback boekje van net geen 250 bladzijden, die je makkelijk als cadeau geeft of in een kleine tas op reis meeneemt. Het valt daarbij direct op dat het boek vanwege de twaalf op zichzelf staande verhalen niet perse gelezen hoeft te worden van begin tot eind, maar dat de lezer uitstekend de hoofdstukken en verhalen door elkaar heen kan lezen. Het boek wordt verder geïmplementeerd met een voorwoord van neurochirurg Peul en een inleiding met achtergronden bij het ziektebeeld NAH. Het boek eindigt met twee hoofdstukken waarbij de auteur ook stilstaat bij de mogelijke oplossingen voor de problemen waar ouders en slachtoffers tegenaan lopen.

12 VERHALEN OVER DE IMPACT VAN NAH

De twaalf verhalen beschrijven uitgebreid de individuele ervaringen van (meestal) ouders vanaf het moment van letsel tot vele jaren later. Hierbij is veel aandacht besteed aan alle tegenslagen,

Ouders en slachtoffers liepen vaak tegen een muur van onbegrip en daarbij komende frustraties aan

drempels en frustraties die op kunnen treden bij NAH, tegen een achtergrond van een ontwikkelend kind. Na het lezen van al deze verhalen krijgt men een goed beeld van de impact die NAH heeft op het leven van het kind, de ouders en de overige omgeving.

Hoewel deze impact voor de meeste revalidatieartsen zeker geen onbekend gegeven is, weet het boek toch te verrassen met de nauwkeurigheid waarin deze beschreven wordt. De auteur staat uitgebreid stil bij de onmacht en worsteling die veel ouders voelen in de opvoeding van een kind in de wetenschap dat de eerdere schade aan de hersenen de kwetsbaarheid tegen alle gevaren in de samenleving enorm heeft vergroot. De angst voor loverboys, misbruik, verslaving, en het loslaten van het kind in een harde wereld die vaak geen rekening houdt met deze kwetsbare groep mensen, komen allen uitgebreid aan bod in dit boek. Ruimte om meer stil te staan bij de onderliggende oorzaken of oplossingen van de verscheidene problematiek neemt de auteur in de laatste twee hoofdstukken. Zo beschrijft hij het probleem dat NAH vaak gezien wordt als een statische aandoening waarbij je na een acute fase en een korte

periode van revalidatie een stabiel beeld bereikt. De auteur pleit voor een meer dynamisch beeld waarbij continu 'ziektmanagement' noodzakelijk is. Hoe dit moet worden opgezet, en of hier bijvoorbeeld ook een rol voor revalidatieartsen ligt, blijft verder onduidelijk.

ZORGSTANDAARD NAH

En daarmee komen we ook direct aan bij de punten waarbij het boek mogelijk wat beter uit de verf had kunnen komen. Zo spreekt de keuze van de auteur voor specifiek deze twaalf verhalen niet altijd volledig vanzelf. Zo is er aardig wat overlap aanwezig in de verschillende casuïstiek en blijft bijvoorbeeld de culturele diversiteit van onze maatschappij onderbelicht. Ook wordt de aan- of afwezigheid van aantoonbaar letsel in verschillende verhalen niet nader beschreven, waardoor het lastiger wordt om de oorzaken van de beschreven problematiek in deze verhalen nader te duiden. Daarnaast besteedt het boek geen aandacht aan de recente ontwikkeling van de Zorgstandaard NAH, mede ontwikkeld door het kennisinstituut Vilans. Deze zorgstandaard bevat allerlei aanbevelingen over hoe de langetermijnzorg bij onder andere deze patiëntgroep zou moeten worden geregeld over alle instanties heen. Doordat het boek weinig inhoudelijk ingaat op de afspraken die gemaakt zijn in de nieuwe zorgstandaard blijft het onduidelijk in hoeverre de geïllustreerde problematiek in het boek nog actueel zal blijven in de toekomst. In het kader van de doelen die de auteur gesteld had in zijn voorwoord lijkt dit een gemiste kans.

SAMENVATTEND

Al met al is dit boek er uitstekend in geslaagd om de problemen en frustraties bij een deel van de NAH-populatie gedetailleerd in beeld te brengen met daarbij gebruik van een vlotte, makkelijk leesbare schrijfstijl. Dit boek zou daarbij specifiek nuttig kunnen zijn voor ouders, psychologen, maatschappelijk werkers en andere therapeuten, maar bijvoorbeeld ook voor huisartsen, schoolartsen, aios en andere artsen die mogelijk (onbewust) met deze groep in aanraking komen. Juist bij deze groepen kan het zorgen voor meer alertheid en mogelijk vroegtijdiger inschakelen van adequate hulp indien dit noodzakelijk mocht zijn. Voor (revalidatie)specialisten in het veld die veel werken met de NAH-populatie zal de beschreven problematiek meestal niet onbekend voorkomen en geeft het boek vooral aanleiding om de recente ontwikkelingen rondom de zorgstandaard NAH extra goed in de gaten te houden. ←